

“het is nu wel klaar.....”

filmpje

- <https://www.youtube.com/watch?v=v5K9DwtiePo>

Het is goed dat er nieuwe
wetgeving komt om vrijwillige
levensbeëindiging voor mensen
die hun leven voltooid vinden
mogelijk te maken.

eens/niet eens

casus

- Mevr V, 85 jaar, weduwe
- Vraag om hulp bij overlijden
- 2 jaar geleden echtgenoot overleden, gaat nu zelf achteruit. Wordt langzamer, geheugen laat haar soms in de steek.
- Wandelen lukt niet meer. Ogen gaan achteruit, lezen of tv kijken lukt niet meer, te vermoeiend.
- Veel belangrijke mensen weggevallen, geen kinderen.

Mag dit?

Wil je dit?

Als je het niet wilt, wat doe je dan?

Mag dit?

Zorgvuldigheidsvoorwaarden:

- Vrijwillig weloverwogen verzoek
- Ondraaglijk en uitzichtloos lijden
 arrest: ondraaglijk lijden overwegend
bepaald moet zijn door medisch classificeerbare
somatische of psychische ziekten of aandoeningen
- Geen redelijke alternatieve oplossing om
het lijden te verminderen
- Patiënt goed voorgelicht over zijn situatie

Stapeling van ouderdomsklachten

Maatschappelijke discussie

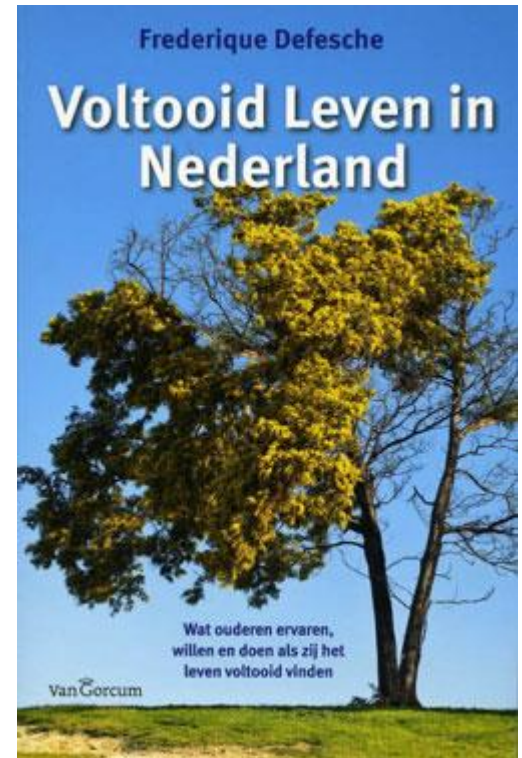
- Burgers in toenemende mate positief ten opzichte van het idee
- Uit vrije wil/NVVE
- Bezwaren: is dit de oplossing?

Inhoudelijk:

Defesche, sociologe, 2011

- Diepte-interview 71 ouderen die hun leven voltooid vonden
- Voltooid leven leidt lang niet altijd tot actieve doodswens
- Doodswens terug te voeren op stapeling van verlieservaringen (gezondheid, mobiliteit m.a.g. fysieke afhankelijkheid, pijn en vermoeidheid, verlies van partner en dierbaren)

inhoudelijk

- Promotie Els van Wijngaarden

Inhoud van Wijngaarden

- Promotie 2016, docent ethiek, onderzoeker academie voor humanistiek
- 25 diepte-interviews
- Dezelfde 5 klachten: eenzaamheid, er niet meer toe doen, onvermogen zichzelf te uiten, geestelijke of lichamelijke vermoeidheid, aversie tegen afhankelijkheid

Maatschappelijke factoren

- Plek van ouderen in de samenleving
- Bezuinigingen op voorzieningen

politiek

- Rapport cie schnabel, 2014-febr 2016

Conclusie Schnabel

- Nieuwe wetgeving op dit terrein niet nodig en niet wenselijk 'noch naar aard, noch naar aantal'
- Overgrote deel van de mensen met 'voltooid leven' valt onder de huidige wet als 'stapeling van ouderdomsklachten
- Nieuwe wetgeving zou de huidige goed werkende euthanasiewet ondermijnen.

Vervolg:

Oktober 2016:

Schippers:

Mensen met een 'voltooid leven' moeten wettelijk de mogelijkheid krijgen om hun leven met medicijnen te beëindigen, begeleid door een speciale 'stervenshulpverlener'.

Proberen in de volgende kabinetsformatie te regelen

Reactie KNMG

Maart 2017 reactie KNMG

KNMG vindt het niets. 7 bezwaren

- Einde van de euthanasiewet
- Niet in lijn met recht- en tuchtrechtspraak
- Onderscheid ziek en gezond werkt niet
- Voltooid leven moet zijn: lijden aan het leven
- Over wie gaat het eigenlijk
- Arts wel of niet betrokken
- Stigmatisering

Het is goed dat er wetgeving
komt om vrijwillige
levensbeëindiging voor mensen
die hun leven voltooid vinden
mogelijk te maken.

eens/niet eens

Terug naar de casus:

- Wat zou je doen?

Stoppen met eten en drinken

- Wat vraag je als een patiënt met dit plan komt

Vragen:

- Hoe komt u tot deze keuze?
- Waarom nu? Waarom zo?
- Met familie over gepraat? Hoe staan zij ertegenover?
- Depressief?
- Wilsbekwaam?
- Leeftijd?

Stoppen met eten en drinken

- Wat vertel je hierover als een patiënt hierover begint?

- Het is niet perse makkelijk maar meestal wel te doen (mits hoge leeftijd of kwetsbaar)
- U kunt zich ten allen tijde zich bedenken als u het te zwaar vindt
- Kans op delier, wat als u in delirante toestand zou vragen om drinken?
- Prognose
- Vantevoren "alles regelen"

voorbereidingen

- Dingen “regelen”
- Medicatie saneren
- Familie, naasten
- Zorg regelen, hulpmiddelen
- Afspraken maken, vertegenwoordiger?
- Wilsverklaring?
- Moment kiezen
- Afspraken over beschikbaarheid huisarts.

Praktische kanten

- prognose
- Wel of niet in een keer stoppen
- 50 ml water of meer?
- Mondverzorging
- Huidverzorging
- Medicatie in huis tegen pijn en delier

fasen

- Voorbereidende fase
- Uitvoerende fase
 - Beginfase
 - Middenfase
 - stervensfase

Vragen/Leerpunten:

kernboodschappen

- Euthanasie louter op grond van voltooid leven is wettelijk niet toegestaan.
- Euthanasie op grond van een 'stapeling van ouderdomsklachten' is dat wel. Het is aannemelijk dat deze categorieën patiënten elkaar overlappen
- Een structureel deel van de artsen lijkt op dit moment niet bereid euthanasie te verrichten om redenen van 'stapeling van ouderdomsklachten'. In het kader van goed hulpverlenerschap is het wenselijk mee te denken over alternatieven, bijvoorbeeld een verwijzing naar een collega in eigen kring of de levenseindekliniek.
- De arts kan de patiënt wijzen op andere mogelijkheden om het leven te bekorten, zoals stoppen met eten en drinken.
- De KNMG is tegen het idee van aparte wetgeving voor euthanasie bij voltooid leven.

